

Список літератури

1. Ковшова М.Л. Анализ фразеологизмов и коды культуры / М.Л. Ковшова // Известия РАН. – Серия литературы и языка. – 2008. – Т.67. – № 2. – С. 60–65.
2. Левченко О.М. Етнолінгвістика та лінгвокультурологія: специфіка об'єкта й завдань / О. М. Левченко // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – №787. – Серія : Філологія. – Вип.52. – Харків : Вид-цтво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2007. – С.12–16.
3. Савченко Л.В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови : етимологічний та етнолінгвістичний аспекти : монографія / Л.В. Савченко. – Сімферополь : Доля, 2013. – 600 с.
4. Телия В.Н. Первоочередные задачи и методологические проблемы исследования фразеологического состава языка в контексте культуры / В.Н. Телия // Фразеология в контексте культуры. – М. : Языки русской культуры. – С. 13 – 25.

Дарина Бідюк

*Навчально-науковий юридичний інститут
Національного авіаційного університету (Київ)*

ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ

У статті здійснюємо опис юридичної термінологічної системи, поділяємо мовні одиниці з юридичної сфери на термінологічні групи, виокремлюємо суржик як основну проблему юридичної термінології, наголошуємо на важливості дослідження юридичної термінології сучасної лінгвістики.

Ключові слова: юридична термінологія, термінологічна система, лінгвістика, неологізми, неосемантизми, запозичення, інтернаціоналізми, суржик.

Article description carry legal terminology system, share linguistic units from the legal sphere on terminology group, identifies the basic problem of legal terminology studies emphasize the importance of the legal terminology of modern linguistics.

Keywords: legal terminology, legal system, linguistics, neologisms, neosemantism, borrowing, internationalism.

Однією з найдавніших сфер термінологічної лексики української мови є термінологія юридичної сфери, початок функціонування якої сягає ще тих часів, коли право уособлювалось у формі традицій та звичаїв. Найактивніший розвиток юридичної науки припадає на 20-те століття, що зумовлює собою зростання юридичної термінології. Варто зауважити, що юридичні терміни розширюють сферу свого використання не тільки у професійному середовищі, а й в інших сферах мовної комунікації.

Важливість дослідження проблематики юридичної термінології полягає у тому, що вона виступає у ролі однієї з найбільш значущих галузевих термінологічних систем, що викликає значний попит на неї. Глибина вивчення

юридичної термінології важлива і для суспільства, адже саме це свідчить про рівень розвитку держави.

Для того аби розширити свої знання про юридичні терміни, потрібно детальніше вивчити їхнє походження. У юридичній сфері, як і в лінгвістиці взагалі, мовні одиниці поділяють на чотири групи: неологізми, неосемантизми, запозичення та інтернаціоналізми – кожна з них має свої специфічні аспекти творення термінів [3, с. 225].

1. Неосемантизми – це загальноновживані і широковідомі лексичні одиниці рідної мови, яким надали статус термінів. У 20 столітті таке запозичення частіше за все було від дисциплін, які розвивалися найшвидше, таких як фізика, математика, біологія та ін.. Неосемантизми,

у свою чергу, містять у собі 4 групи термінів: власне юридичні терміни; технічні терміни; загальноживані терміни; терміни, що мають найбільш вузьке значення з усіх чотирьох груп неосемантизмів [3, с. 227].

2. Запозичення є найбільшою групою творення термінів. Найважливіша роль у процесі запозичення термінів належить перекладачеві, адже саме цю особу часто називають творцем запозичень. Переклад юридичних текстів є надзвичайно складним, це зумовлено тим, що кожний термін у юриспруденції має не лише своє пряме значення, а й деякі аспекти, які сформувалися у процесі його існування. Практика запобігання казусів під час перекладу текстів діє в адміністрації Європейського Союзу, там юристи перевіряють перекладені тексти. У Суді Європейського Союзу правові тексти мають право перекладати виключно юристи [1, с. 34].

3. Неологізація – створення нових термінів. В українській мові існує свій особливий процес неологізації – творення термінів віддієслівних і відприкметникових іменників за допомогою суфіксів: *припинити діяльність* – *припинення діяльності*; *бездітний* – *бездітність* і т. ін.

4. Інтернаціоналізація – її головна особливість у тому, що при запозиченні терміна, запозичується не тільки зовнішня, а й внутрішня форма, зміст. Більшість інтернаціоналізмів, що містяться в українській термінології – латинізми, які запозичені з римського права. Це зумовлено тим, що грецька та латинська мови довгий час вважалися мовами науки у Європейському Союзі. Відповідно, ці мови виступають у ролі джерела термінів у всіх сучасних європейських мовах.

Основною проблематикою сучасної юридичної термінології є суржик, який частіше за все виникає в результаті хибного

запозичення або перекладу правових текстів особами, які погано володіють термінами юридичної науки. Більшість суржику, наявного у сьогоденній юридичній термінології, має своє коріння у російській мові, тобто «випадково» запозичено з неї під час неправильного перекладу. Проблема в тому, що ці самі «неправильні» терміни, які спотворюють юриспруденцію, широко вживаються серед населення щоденно, при тому не всі здогадуються, що насправді вживають у мовленні русизми. Приклади суржику у юридичній термінології: *діюче* (рос. «действующее») *законодавство* – *чинне законодавство*; *показання* – *свідчення*; *відстрочка* (рос. «отстрочка») – *відтермінування* та ін.

Якщо брати до уваги словотвірне творення термінів, то можна виділити такі групи [3, с. 238]:

1. Терміни, які вважаються кореневими словами. Наприклад: *закон*, *право*, *уряд* та ін.

2. Терміни, які утворенні за допомогою суфіксів. Наприклад: *урядовий*, *законний*, *правовий*.

3. Складні слова. Наприклад: *наркотогівівець*, *безбілетник* та ін.

4. Абревіатури. Наприклад: *КСУ* (*Конституційний суд України*), *ВРУ* (*Верховна Рада України*), *ПУ* (*Президент України*) та ін.

Отже, можна зазначити, що абсолютно кожна галузь має свою проблематику у творенні термінів. Попит на вивчення юридичної термінології з кожним роком дедалі більший, а отже важливим постає питання вивчення джерел поповнення термінологічної лексики даної галузі. Юридична термінологія на сьогоднішній день потребує особливої уваги, адже її можна вважати чи не основою для інших термінологічних систем, вона виступає у ролі домінуючої серед інших

сфер мовної комунікації, тобто важливість її систематизації та опису є надзвичайно важливою для сучасної лінгвістики.

Список використаної літератури

1. Алексієнко Л. А. Мова науки і національна мова / Л. А. Алексієнко // Українська мова і сучасність: зб. наук. праць. – К., 1991. – С. 33–35.
2. Вербенец М. Б. Юридична термінологія української мови: історія становлення і функціонування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук / М. Б. Вербенец. – К., 2004. – 15 с.
3. Джерела походження та способи творення юридичних термінів України / М. Клочко // Вісник Академії правових наук України. – 2009. – №4. – С. 223–231.
4. Чулінда Л. І. Українська правнича термінологія / Л. І. Чулінда: навч. посіб. – К., 2005. – 112 с.
5. Язык закона / под ред. А. С. Пиголкина. – М., 1990. – 192 с.

УДК [811.161.2:811.162.1:811.111]'373

Катерина Близнюк

Національний університет «Києво-Могилянська академія» (Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ПОЧУТТЯ ПРАГНЕННЯ У ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ПОЛЯХ «ПАТРІОТИЗМ», «PATRIOTYZM» І «PATRIOTISM» В УКРАЇНСЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

У дослідженні проаналізовано шляхи вербалізації почуттів прагнення, потягу, бажання у семантичних мікрополях «прагнення» в українській, «chęć» у польській і «desire» в англійській мовах як частинах лексико-семантичних полів «namiętnizm», «patriotyzm» і «patriotism» відповідно. Визначеного їхню ядроно-периферійну організацію, лексичні елементи і семантичні компоненти.

Ключові слова: *лексико-семантичне поле, семантичне мікрополе, лексема, сема, ядро, периферія.*

The study analyzes the ways of verbalization of feelings of desire, wish and wanting at the semantic microfields «прагнення» in Ukrainian, «chęć» in Polish and «desire» in English languages as parts of the lexical-semantic fields of «namiętnizm», «patriotyzm» and «patriotism» respectively. Their center-peripheral organization, lexical elements and semantic components were identified.

Keywords: *lexical-semantic field, semantic microfield, lexeme, seme, center, periphery.*

Метою дослідження є визначення шляхів вербалізації почуття прагнення у семантичних мікрополях «прагнення» в українській, «chęć» у польській і «desire» в англійській мовах як частинах лексико-семантичних полів «namiętnizm», «patriotyzm» і «patriotism» відповідно.

Джерелами дослідження стали лексикографічні видання: «Словник української мови» в 11-ти томах, «Nowy

słownik języka polskiego» та «Merriam-Webster's collegiate dictionary».

Центральною лексемою мікрополя «прагнення» є одиниця **прагнення**, що позначає в українській мові сильне бажання, потяг до здійснення чого-небудь, хотіння. Семи, що функціонують у її значенні, є найчастотнішими в межах аналізованого мікрополя, тому зазначена лексема виявляє найбільшу кількість